

NOSTALGISCH HOUT

Jelte en Geertje Kruijer zeilen al vanaf hun vroege jeugd op het Zuidlaardermeer. Toen de jaren gingen tellen, besloten ze hun koers te verleggen naar de motorvaart. Ze vielen voor de klassieke lijnen van de Meg, een klassieke houten kruiser uit 1954 van de Noors-Zweedse ontwerper Jac. M. Iversen. We mochten mee op een nostalgisch tripje.

GABRIËL VAN SEUMEREN

1

2

1 De Meg op het Zuidlaardermeer. 2 Het prachtig gelakte hout blinkt in de zon. 3 Jelte en Geertje Kruijer aan boord van hun Meg.

We melden ons op een warme zomerdag aan het Zuidlaardermeer bij Groningen. Dit natuurlijke meer is ontstaan uit een verbreding van de rivier de Hunze die hier door het Hunzedal kronkelde. Het meer kent mooie rietoevers waar de bever, otter en roerdomp goed gedijen. Ook vogels als de zeearend en de witwangstern komen hier voor. Dit is het thuiswater van Jelte (68) en Geertje Kruijer. Ze groeiden hier op. Aan een graskantje in een dromerig jachthaventje ligt de Meg al te blinken in de zon. Het prachtig gelakte hout glimt ons tegemoet, het zonlicht reflecteert in het water en danst in golfjes op de romp. De Kruijertjes maken de boot liefdevol gereed voor een tochtje. Halen hier en daar nog een lapje langs en zetten

net koffie met koek klaar in de kuip als we aan boord stappen. Met het aan boord gaan, stappen we meteen terug in de tijd, toen het watersportleven wat kalmer en eenvoudiger was.

FAMILIEVLOOT

De moeder van Jelte bouwde voor haar zontje een houten roeiboot. “Moeder was handiger dan vader,” glimlacht Jelte, “maar het was geen mooi bootje. Ik kreeg er veel te grote roeispanen bij en later een sylkje (zeiltje), geknipt uit een plastic tafelkleed. Zo kon ik voor de wind weg en roeiend weer terug. Later kwam er een Flitsje, daarna een Schakel en zo begon het wedstrijdzeilen.”

3

4 'Kapitein' Geertje: "Op de zeilboot ben ik de fokkenist, maar aan boord van de Meg de roerganger".

De ouders van Geertje hadden vlakbij de haven een zomerhuisje. Geertje wilde wel het zeilmaatje van Jelte worden. Zo zeilden ze samen in landelijke wedstrijden en werden zo ook buiten het bootleven een stelletje. Ze trouwden en met het gezinsleven kwam er een einde aan het wedstrijdzeilen. Jelte werd zeilinstructeur bij de jeugd en leerde zodoende ook zijn eigen kinderen zeilen. Later kwam er een houten zeiljacht, dat nog steeds in hun bezit is. Daaromheen drijven nog diverse open houten zeilbootjes van de familie. Al met al een kleine vloot.

NOORS HOUT

In 2010 haperde de gezondheid van Jelte. Geertje bedacht toen dat zij - in geval van nood - de zeilboot niet alleen terug aan de wal zou kunnen krijgen. Een motorboot leek haar handiger en ze ging eens om zich heen kijken. "Het

eerste bootje dat ik aan Jelte liet zien vond hij maar niks, maar samen werden we wel verliefd op de Noorse houten kruisers uit de jaren 50 van bijvoorbeeld Forslund, Pettersen en Iversen. We zagen een advertentie waarin deze boot te koop lag. Het achterkajuitje sprak ons aan." "En ik vond vooral de romp erg mooi," vervolgt Jelte, "vanaf de waaierstevan naar achter zit er geen recht stukje in en richting de spiegel valt de lijn zo mooi naar binnen toe."

NADEN EN KIEREN

De Meg is ontworpen in 1952 door Jac. M. Iversen en waarschijnlijk in 1954 gebouwd door Bootbouw Eriksson uit Ingmarsö in Zweden. Deze werf bestaat niet meer. Ze lag sinds 2005 in Nederland onderdak op het droge. Twee achtereenvolgende eigenaren waren enthousiast begonnen met opknappen, maar door tijdgebrek waren deze

JAC. M. IVERSEN

De Noorse bootontwerper en constructeur Jac. M. Iversen (1884-1974) hoort net als Carl-Gustav Petterson, Henning Forslund en John Svensson tot de legendarische Scandinavische jachtontwerpers uit de vorige eeuw. Hij werd opgeleid als scheepstimmerman in de Verenigde Staten en begon zijn carrière bij de familiewerf in Noorwegen. In 1926 werd de scheepswerf gesloten en verhuisde Iversen naar Zweden. Daar werkte hij eerst samen met Carl Iverssen Plym. Hij moest echter vertrekken toen de economische situatie voor de werf verslechterde. Iversen opende zijn eigen bedrijf in 1930: Iversen Yacht AB. De Noor ontwierp meer dan 700 boten. Het Zweeds Maritiem Museum bezit ongeveer 3.600 verschillende tekeningen van Iversen. Hij ontwierp zowel zeil- als motorboten, onder meer Archipel en Oostzee kruisers. De motorboten van Iversen zijn het best bekend, waaronder verschillende offshore boten met dubbele cabine (dubbel ruffad), zoals de Meg. Hij heeft ook vele luxe jachten ontworpen en gebouwd voor vooraanstaande klanten. Gedurende zijn tijd in Stockholm ontwierp Iversen een aantal Zweedse marineschepen, waaronder M-mijnenvegers.

Bron: www.zweedseklassiekerclub.nl

- 5 Met Geertje aan het roer, kan Jelte heerlijk genieten van de omgeving.
- 6 Uitzicht vanuit de kuip.
- 7 De 10 lagen lak geven een prachtig diepe kleur aan het hout.

dappere pogingen gestrand. Omdat de boot al geheel was gestript, konden Jelte en Geertje zo van start met opbouwen. Hier en daar werden wat stukjes hout vervangen, maar de Meg was verder in goede conditie. Van de koperen benzinetanks werden de naden opnieuw gefelst. Er werd een Python Drive geplaatst en het roer werd vervangen. Verder bleef het ranke scheepje origineel. Nadat de hele boot was kaal gehaald, werd het nieuwe laksysteem zorgvuldig opgebouwd. Tien liefdevol aangebrachte laklagen later was de Meg op de valreep van seizoen 2013 klaar om weer te water te gaan. In de romp zaten door droogte grote naden die in het water dicht zouden moeten trekken. Dat was een spannend moment volgens Jelte: "Die naden hadden een dikte van ruim een euromunt, dus we wisten dat het een grote gok was om de boot zonder breeuwen of kitten te water te laten. In de boot stond dan ook binnen enkele minuten zo'n twintig centimeter water. Daarmee lieten we de boot drie dagen in de hijsbanden hangen. Toen hebben we de boot verder in het water laten zakken en er een pomp in gezet. Na vijf dagen waren de naden geheel dichtgetrokken en dreef ze weer! Dit ritueel herhalen we nu elk jaar na de winter. 's Zomers ligt de boot in het schiphuis." Het is inmiddels tijd om te varen. Geertje start de motor en Jelte gooit los. We koersen kalm de haven uit.

6

MEG

Afmetingen:	8,70 x 2,20 x 0,70 meter
Waterverplaatsing:	1.700 kg
Snelheid:	ca. 27 km/u
Bouwjaar:	1954
Werk:	waarschijnlijk Bootbouw Eriksson uit Ingmarsö, Zweden
	Ontwerp: Jac. M. Iversen
Romp:	Rondspant, karveel gebouwd in Honduras mahonie op eiken en gegalvaniseerde stalen spanten
Huidige motor:	Volvo B20 benzine, ca. 115 pk

5

7

Geertje stuurt: "Omdat ik wilde kunnen manoeuvreren heb ik vanaf het begin gestuurd. Dat is daarna zo gebeven, omdat dat ons allebei wel beviel. Alleen wanneer we gaan zeilen staat Jelte aan het roer en ben ik weer fokkenist."

toch vooral functioneel. Zeventig jaar zorgvuldig gebruik geven een mooi patina. In de kuip herkennen we ook de bekende Noorse uitklapkeuken, die we later op veel polyester spitsgatters terugvonden. In het roefje zijn er twee

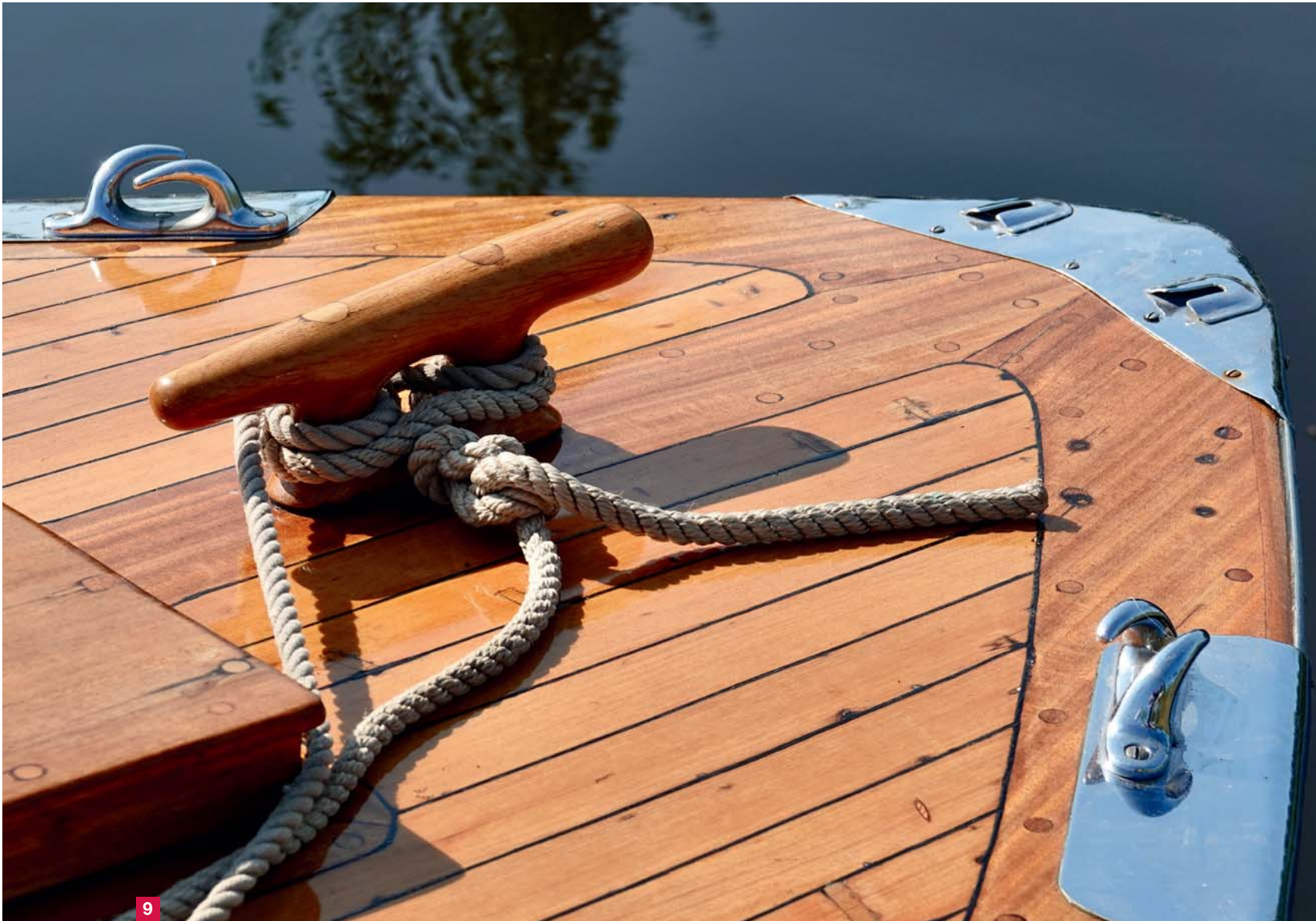

8 De eenvoudige, maar functionele stuurhut.

SIERLIJK EN FUNCTIONEEL

We nemen de vaargeul richting het Zuidlaardermeer. Een prachtige omgeving om met een klassieke boot doorheen te toeren. Zeker op een dromerig warme dag als vandaag. Eenmaal op het meer geeft Geertje wat gas en ronkend schieten we vooruit. Dit is een snel bootje. De motor neemt een prominente plaats in. Tijdens het varen heeft de oude Volvo het hoogste woord en in de kleine middenkuip moet je omzichtig om de motorkist bewegen. Het prachtige en originele dekbeslag in roestvrij staal springt in het oog, net als de gedetailleerde afwerking van het hout. Sierlijk, maar

langsbanken waarop je kunt slapen. Er past geen tafel tussen en er is geen wc. Het achterkajuitje is als bergruimte in gebruik. Het is een heel geklauter in het kleine bootje en stahoogte is er niet. Jelte en Geertje slapen niet aan boord. "We maken dagtochtjes of we slapen op de wal" legt Jelte uit. "We zijn erg tevreden met onze Meg," glundert Geertje, "We varen fijn en we kunnen er in de winter heerlijk een beetje aan werken. Echt veel onderhoud vraagt ze niet en we houden haar goed bij. Pas over een paar jaar is een grondige lakbeurt weer nodig. Dat doen we lekker samen."

9

10

9 De details zijn een lust voor het oog.

10 Het sierlijke roestvrijstalen dekslag.

TIJDLOOS

We stoppen bij de palingroker voor een maaltje vis en leggen verderop bij een vogelkijkhut even aan voor een heerlijk broodje en een glas melk. We luimen wat in de zon en daarna steken we het meer nog eens over en koersen met een slakkengangetje weer op de haven aan. Dit ouderwetse en een wat spartaanse motorvaren roept jeugdherinneringen op. Deze prachtige lversen geeft je de rust van het tijdloze. Ze vaart al een mensenleven lang en ze heeft nog jaren voor de boeg.

Geertje legt de boot in alle rust voor de wal, Jelte legt haar vast. Een laatste kop koffie en dan nemen we afscheid. Vol weemoed lopen we in de middagzon naar de parkeerplaats. In de auto flitsen de schermpjes weer aan en komen we met tegenzin terug in de moderne tijd. Ondertussen schuiven Jelte en Geertje hun geliefde Meg terug in het donkere schiphuis, waar ze rustig zal wachten op een volgend tochtje. **M**